

KVINNORNAS TIDNING

Det är väl
att mamma har
**Gummans
FLINGOR**
så att pysen kan bli
ren igen.

Fabrik: A. S. NERST & SÖN,
11000 GÖTEBORG
(År 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100)

16 November 1924.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre p: mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje söndag.

Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: Magasinsgatan 12, Göteborg. Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6:—, 1/2 år Kr. 3:50, 1/4 år Kr. 2:—.
Lösnummer 15 öre.

Centraltryckeriet, O. Ericson, Göteborg 1924.

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utländskronika i sammandrag. "Jag anklagar". Av Ellen Bryde. En av de våra. Berta Burman-Andersson. Av I. D. Det utslitna älsklingstemat. Göteborgs Ålderdomshem. Den lyckliga. Av Den fundersamma. Efteråt. Av Ragna Peters. Den "nya" unga flickan. Striden kring Tor Hedbergs lustspel. Kvinnoskönheten är alltid defekt. Lilith. Roman av Florence Warden.

Utländskronika i sammandrag.

Den engelske statsministern, Baldwin, har nu, i stort sett, sitt kabinetts färdigt. Det är, som väntat var, starkt genom personvalet. Dugligheterna har fått fälla utslaget ifråga om vilka som skulle kallas eller hälsas utanför regeringen av de många språkarterna.

Baldwin har icke upprepat sin förtroendepostens experiment att förena utrikesministerposten med chefskapet för regeringen, utan har överlämnat den till Austen Chamberlain, en anordning som hälsats med allmänt bifall. Den i rang med nämnda post ställande finansministerposten har anförtrotts till Winston Churchill, ett val som beaktats av det konservativa partiets högerflygel. Churchill har varit något obeständig i sin politik, först konservativ, så liberal och nu åter högerman, ehuru visserligen av mycket moderat läggning. Att han nu hedrats med det höga uppdraget att vara finansminister i Baldwins ministären utgör ett erkännande av hans betydelse som politisk personlighet — han är en lika utmärkt talare som skicklig politisk taktiker — men också ett tydligt närmande till det liberala partiet. Churchill står nämligen på många punkter detta parti nära och är bl. a. varm anhängare av frihandelsidén, vilken spelar en så dominerande roll inom liberalismen, särskilt den engelska.

Högerpartiets förhoppningar att, genom en moderat politik, kunna i sig uppsuga de två miljoner väljare, vilka vid det senaste valet "kastade bort" sina röster på liberala kandidater, komma knappast att gå i uppfyllelse. Det liberala partiet är, om än decimerat, för livskraftigt för att på detta sätt kunna utplånas.

Den nye engelske statsministern har traditionsenligt vid lördagsmötet hållit ett tal, återspeglade den politiska situationen och regeringens ställning därtill.

Han deklarerade sin vilja att upprätthålla fredsordningen och uttryckte i allmänna ordalag en önskan om fortsatt gott samförstånd mellan ententmakterna men anslöt också en tillmötesgående ton mot Tyskland. Föränta staterna fick ett särskilt erkännande för den genom Dawes-planen lämnade handräckningen åt den europeiska politiken. Nationernas

förbund belönades med en eloge för vad det utträttat.

Vidare förebådade Baldwin en "imperial policy" d. v. s. en fast sammanslutning av det brittiska imperiets olika delar samt en reformvänlig folklig inrikespolitik.

Den politiska situationen i Frankrike präglades av stor oro. Den radikala regeringens ställning är mycket svag, vilket återspeglas i dess vacklande och gent emot socialister, alla för undfallande politik. Kabinetets tid torde snart vara ute.

En del av den franska pressen innehåller antydningar om en förestående nyorientering i utrikespolitiken. Det engelsk-amerikanska maktinflytandet börjar besvära och anses behöva en europeisk kontinental motvikt, vilken skulle kunna vinnas genom ett närmande mellan Frankrike, Tyskland och Ryssland. Vidare planeras ett för de berörda länderna i ekonomiskt hänseende fördelaktigt samarbete mellan den tyska och franska industrien, varvid man närmast tänker på Ruhr's kol och Lothringens järnmalm.

Man finner ett vänligt genljud härav även i tyska tidningar. Högerpressen ställer sig emellertid fullständigt avvisande.

Dessa planer strida på ett avgränsat sätt mot Englands intressen. Den engelska pressen har emellertid ännu icke aktat nödigt att ägna dem större uppmärksamhet, vilket icke hindrar, att de ur engelsk synpunkt kunna vara oroande.

Är Mussolinis stjärna i nedgående? Då tvåårsdagen av fascisismens seger nyligen högtidlighölls i Rom visade befolkningen en påfallande likgiltighet — ett oroande tecken! Och oppositionspartierna neka att deltaga i parlamentets arbete — också det en orsak till bekymmer. Mussolini förklarar emellertid att han med hjälp av sina fascister skall kämpa striden ut och — segra.

Österrike har lyckligen överstått en samhällsfarlig järnvägsstrejk, vilken, om den lyckats, skulle skadat landets ömtåliga finansiella ställning och även betydligt den socialdemokratiska oppositionens seger över det kristligt-sociala regeringspartiet. De strejkande fingo nöja sig med en ovisst löneförhöjning.

I Spanien hava oroligheter förekommit. Deras art och omfattning ha dolts av telegramsensuren.

Helga ordning, sällhetsrika Himladotter, som det lika Knyter hop till glatt förbund! Du som lägger städens grund, Du som samhällslivet danar Och den skygga vilden manar Från hans öde ökenlevnad Till din glada milda trevnad, Och som skapt det helga band: Kärleken till fosterland!

F. v. Schiller.

Låter allting ske på sin tid, så räcker eder tiden till; annars blir förgäpelse, havs och eftersättning i alla delar.

Gustaf I.

"Jag anklagar."

Vad ligger bakom kvinnoföraktet?

Av ELLEN BRYDE.

Den i föregående nummer av denna tidning omnämnda boken "Feminismen", för vilken professor Wieth-Knudsen står som ansvarig, har givetvis icke blivit oemotsagd från ledande kvinnohåll, men man måste med beklagande konstatera, att diskussionen blivit fullständigt ofruktbar.

Något annat var väl knappast att vänta, när det hela kommit att utvecklas som en förbitrad strid i stället för att taga formen av en saklig överläggning med vilja att få ut något av värde ur den. Vad som ytterligare och på ett lika avgörande sätt inverkat är, att stridens föremål icke varit detsamma för båda parterna.

När Wieth-Knudsen riktar sitt hatfulla angrepp mot kvinnan, utgår han tvivelsutan från de personliga dåliga erfarenheter han har av henne. Den kvinnotyp har för fram till allmänt beskådande är sådan han sett kvinnan eller hört henne omtalas av andra, lågt stående och i alla avseenden undermålig. Han generaliserar, gör typen allmäntlig och räknar endast med ett fåtal ädla undantag, vilka bekräfta regeln!

När sedan de ledande kvinnorna granska hans bok för att å sitt köns vägnar bemöta den, utgå de från att kvinnan i allmänhet i sitt innersta väsen är lik dem själva och de utvecklade ansvarskännande kvinnor bland vilka de röra sig. Också de generalisera sin typ. Den Wieth-Knudsens kvinna förefaller dem i sin fruktansvärda skröplighet överklig, obefintlig, ett fantasifoster av en sjuk, av kvinnohat angripen manlig hjärna, en företeelse icke värd efterforskning därför att den helt enkelt icke existerar.

De ha fördenskull icke känt sig uppkallade till något egentligt försvar för kvinnan utan ha nöjt sig med att harcellera författaren och att omättligt framhåva de ondskefulla överdrifterna i hans arbete, på så sätt misstänkliggörande hela dess innehåll.

Studentersamfundet i Köpenhamn anordnade en diskussionsafton, vid vilken prof. Wieth-Knudsen såsom inledare framförde ungefär samma synpunkter, som återfinnas i arbetet "Feminismen".

Bland den representativa samlingsinbudna gäster såg man även spetsarne inom Köpenhamns kvinnliga intelligens, författarinnor och damer, vilka gjort sig ett namn inom den danska kvinnorörelsen.

Den egentliga åhörarskaran bestod emellertid av manlig och kvinnlig akademisk ungdom, vänskapligt bänkad tillsammans, en bild vilken kunde uppfattas som ett vackert löfte om framtida gott samförstånd mellan könen.

Prof. Wieth-Knudsen verkar i yttre måtto frodig goddagspilt och lebensbroder med ett utseende, som

utesluter varje tanke på kvinnogunst. Det blev mot dessa rent yttre personliga svagheter de kvinnliga debattörerna företrädesvis riktade sina pilar:

— Vi betvivla icke ett ögonblick professor Wieth-Knudsens kompetens på det erotiska området, men i fråga om kvinnorörelsen etc.

Eller:
"Prof. Wieth-Knudsen klagat över, att kvinnan icke längre är en Venus från Milo, men är väl mannen en Apollo di Belvedere?"

Åtskilliga något mera vägande kvinnliga inlägg än dessa för övrigt med hjärtligt skratt och bifall mottagna apostroferingar förekommo visserligen, men ungdomens uppfattning — och det var ju inför ungdomen frågan skulle belysas och klarläggas! — fick antagligen ett sant uttryck i en ung students beklagande av att den närvarande mogna kvinnliga intelligensen icke sakligt bemött Wieth-Knudsens angrepp mot kvinnan utan endast sökt avfärda det medels billiga "valmöteskvickheter".

Även i tidningsartiklar hava kvinnorna använt satirens vapen mot den missshaglige och på samma personliga sätt. Eljes milda och förfina händer hava icke dragit sig för att ge ganska hänsynslösa hugg:

"Vi unna gärna W.-K. att tillfredsställa sitt erotiska behov hos den färgade kvinnan och vi sympatisera i hög grad med den iskalla vita kvinnan, som med förakt såg på hans erotiska hänryckning." — "Hans bok bevisar, att rönbären alltjämt äro sura för den, som icke kan nå dem", o. s. v.

Man förstår denna stridsmetod — man är ju alltid frestad att vid svar på tal hålla den först anslagna tonen, vilken i detta fall var öppet brutalt, men samtidigt skulle man gärna önskat, att den icke kommit till användning just här, utan att man från auktoritativt kvinnohåll fått höra det värdefullaste, det tyngst vägande som därifrån kan sägas i denna för mänskligheten så omätligt viktiga fråga, vilken trots sin höga ålder ännu är obesvarad.

Kvinnorörelsen framhåvde starkt, helt säkert i god tro, kvinnans stora personliga förtjänster och slog, alldeles som nu i fråga om den Wieth-Knudsens boken, ned varje kritik. Detta ensidiga lovprisande av kvinnan var måhända nödvändigt — det gällde ju att stärka hennes position i samhället och arbetslivet, men samtidigt torde den ha förhindrat den självvranssakan och den upplysningsverksamhet som, ifall även brister och svagheter vidgäts, skulle kunna hava lett till kvinnans utveckling, till en höjning icke blott av hennes personliga värde utan även av hennes värde som maka och mor och medborgare.

Wieth-Knudsen är icke den ende man som utslungat sitt "Jag anklagar"

En Av De Våra.

BERTHA BURMAN-ANDERSSON.

När fru Bertha Burman-Andersson besvarar intervjuens första fråga med ett: "Det var 1912 jag kom hit till staden", träder denna tidpunkt på ett levande sätt fram för den frågande genom hägkomsten av den glädje, med vilken Göteborgs socialt intresserade kvinnovärld mottog fru Burman-Andersson vid hennes överflyttning från rikets första till dess andra stad. Den kvinnliga föreningsrörelsen hade då springflod. Bredvid rösträttsföreningen växte upp en rad andra kvinnoansamlingar, däribland "Göteborgs kvinnliga diskussionsklubb", som

hade och har till syftemål bl. a. att lära kvinnorna att uppträda i talarstolen och att diskutera tidens frågor, vilket allt — då — var förenat med stor vederböda. Blev så fru Burman-Andersson medlem av klubben, inom vilken hon i förbigående sagt sedan kom att intaga den ledande ställningen som ordförande, och, se, hon både vågade och kunde tala, hon var en utmärkt debattör och inne i alla frågor, en i sanning efterlängtd utmärkt representant för Göteborgs kvinnor!

När intervjuaren berättar allt detta, skrattar fru Burman-Anderson hjärtligt.

— Och jag som var så blyg att uppträda och tala på den tiden, utbrister hon. Ja, något nöje är det visst inte nu håller, även om nervositeten är borta.

Så eftersinnar hon och tillägger: — Men jag minns, att jag vid vår överflyttning hit, blev mycket vänligt mottagen och att jag, innan jag visste ordet av, var med i föreningslivet och socialt verksam.

— En fortsättning antagligen av en tidigare liknande verksamhet i huvudstaden?

— Nej, kommer svaret. I Stockholm var jag upptagen av allt det som följer med, när man har en stor umgängeskrets och omfattande representationsskyldigheter. Men i likhet med den krets, i vilken jag röde mig, var jag livligt politiskt och socialt intresserad. Direkt verksam i dessa hänseenden blev jag emellertid först i Göteborg. Liberal till mina åsikter var jag med om att starta föreningen "Frisinnade kvinnor", där jag är styrelseledamot. Mitt huvudintresse har dock det sociala arbetet varit. Våren 1919 valdes jag på den liberala listan till medlem av Göteborgs stadsfullmäktige, ett uppdrag, som vid senare val förnyats.

Intervjuaren tänker i detta ögonblick för sig själv, att ett med hänsyn till Göteborgs kvinnovärld mera samlande namn än fru Burman-Anderssons kan ett parti knappast få. Hennes personlighet och hennes verksamhet på olika områden ha förskaffat henne sympatier, som sträcka sig långt utanför den egentliga parti-gränsen.

— Och det är mycket arbete? — Ja, det är det! svarar den tillfrågade leende, men jag tycker om det, det intresserar mig. Också allt

—:—

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande ränta

Telegramadress
"Kreditbolaget"

Inf. gen. Göteborg. Tandl.-Sällskap.

Tandl. Lisa Andrén

Vasagatan 5 B, Tel. 10919.
10-2, 5-7; lördagar 10-2.

det arbete, som ytterligare fallit på min lott. Jag är medlem av stadsfullmäktiges valkommitté, av lönenämnden, fattigvårdsstyrelsen och jag sitter i många kommittéer och beredningar, däribland kommittén för upprättandet av ett härbärg åt hemlösa kvinnor, ett mycket prässande samhälleligt behov, enligt vad jag funnit.

— Nu finns det väl knappast rum för mera arbete, undrar intervjuaren med en överraskande blick på de många tätskrivna noteringsbladen.

— Ack jo, svarar fru Burman-Andersson leende, det återstår ännu en del. Ett av de uppdrag som jag tycker särskilt mycket om är det av socialstyrelsen mig tilldelade förtroendet att vara inspektor vid Högre folkskolan för husligt arbete. Vad jag tycker om den skolan! Vilken ypperlig skolform! Hur allmänt utbildande! Flickorna gå ut därifrån väl rustade för livet, för arbetet både i ett eget framtida hem eller där utanför.

På frågan vad det är inom det sociala arbetet, som särskilt äger fru Burman-Anderssons intresse, svarar hon bostadsfrågan.

— Enligt min åsikt, säger hon, leder det mesta av vårt samhällsöndade i hygieniskt och moraliskt hänseende sin upprinnelse från de dåliga bostadsförhållandena, den ohyggliga trångboddheten. Att förbättra dessa förhållanden är att förebygga sjukdom och förfall, att nedbringa de stora kostnader samhället nu måste vidkännas för att hjälpa de sjuka, omhändertaga de förfallna.

Fru Burman-Andersson berör i samband med bostadsfrågan den stora Boströmska stiftelsen, vars styrelse hon tillhör. Det är en av de ståtligaste donationer, som blivit gjorda i Göteborg. Skeppsredaren Dan Boström med syskon har skänkt staden två miljoner, för vilka bostadshus skola uppföras på Kungsladugård på mark, som upplåtits av staden. Dessa byggnader stå nu inför sitt uppförande.

— Ännu något som ligger mig varmt om hjärtat och som jag anser, att samhället både bör och kan ordna, tillägger den intervjuade, är att sörja för att älderstigna aktningvärdiga gamla icke skola vara hänvisade till fattigvårdsinrättningen, för vilken de ofta känna verklig fasa, utan beredas bostad i pensionärshem, liknande de två som redan finnas, av vilka det ena är avsett för gifta par och det andra för ensamstående män, till vilket enklingarne från det förstnämnda sedan kunna överflyttas. Synnerligen angeläget är att få till stånd ett enkehem, dit enkorna på samma sätt kunna flyttas. Som det nu är, måste de vid makens bortgång lämna pensionärshemmet för att söka

PÄRLOR JUVELER

i modern infattning fördelaktigast hos

K. Anderson
Hovjuvelerare. Ö. Hamng. 41.

Hemmets tidning

— är —

Göteborgs Aftonblad

Särskild, omväxlande
avdelning för kvinnan
och hemmet.

I varje nummer, värde-
fulla artiklar i olika
frågor, berättelse,
följetong, kåserier.

Pr kvartal 7.50 fritt hemburen.

Lösnummerpris 10 öre.

sig bostad var de bäst kunna. Förra våren motionerade jag i stadsfullmäktige om upprättandet av ett sådant enkehem. På grund av de tryckta tiderna vilar frågan ännu, men jag hoppas på dess snara och lyckliga lösning.

Så som intervjuen här återges berättar den egentligen endast om en massa förtroendeuppdrag. Vad som icke kan förmedlas till läsaren är det levande intresse, med vilket fru Burman-Andersson talar om sitt arbete, den uppenbara känsla av samhällelig förpliktelse, den glada offervilja som söka sig utlösning däri.

Intervjuaren sitter och tänker: — Hur egendomligt — här är en kvinna som i kraft av sin sociala och ekonomiska ställning, sin bildning, sina personliga intressen skulle kunna använda sin tid på ett oändligt angenämt och lugnare sätt än med allt detta arbete för andra, för främlingar, för strängt taget likgiltiga människor —

Och så göres en fråga på omvägar.

— Hur räcker tid, kraft och lust till för allt detta?

Fru Burman-Andersson ler ett friskt varmt leende:

— Jag tror, säger hon, att det beror på, att jag håller av människorna. De betyda något för mig — alla. Alla utan undantag. Det känns som lycka att få göra något för dem.

I. D.

Det utslitna älsklingstemat.

Som bekant väntar man, när man skär upp en ny roman, alltid en kärlekshistoria. Det har inte ständigt varit så, men nu är i alla fall den allmänna smaken sådan.

Hur ställa sig författarna till detta läsekretsens enformiga krav?

Frågan besvaras av Gertrude Miller i "Adelphi".

"Är det, utbrister hon, upprörd i sin själs innersta, ingenting annat än kärlek man kan skriva romaner om? Måste det ständigt vara detta, dagligen, år ut och år in, generation efter generation, under århundraden?"

Måste en fantasirik författare, som kväljes av detta uttråkade tema, viga hela sitt liv och sin förmåga åt dess utläggning?

Tänk, hur ohyggligt det måste kännas för en medelålders författare att jämt och ständigt skriva om kärlek. Det kunde ju gå an, när han började att skriva. Han var då ung och kärleken intresserade honom. Även sedan han blev gift ägde ämnet en och annan synpunkt, som syntes honom värd beaktande.

Men nu är han tyvärr en medelålders man. Han är, bortsett från en viss retlighet i humöret, en god familjefar, intresserad av sina barns upfostran, av sin hustrus kläder, av sin frimärksamling och matsmältning, av hushållsutgifterna, tjänarfrågan, bostadsnöden, börsnoteringarna — och vad är det väl han måste sysselsätta sig med dagarna i ända? Han måste, stackars usling, skriva om kärlek!!

Kärlek! Blotta ljudet av detta ord gör honom sjuk. Det är tio år sedan det kom hans hjärta att skälva. Alla dessa jolmiga känslöstämningar, som hemsöka människan under tret-

BLUSAR

bortsäljas ytterst billigt

fr. **650** till högre priser.

FRIBERG & ANDERSON

Kungsporsplatsen 1.

Tel. 7235

Göteborgs Ålderdomshem.

Få institutioner torde ända från sin tillblivelse ha åtnjutit så stor popularitet som Göteborgs Ålderdomshem. Gamla göteborgare erinra säkerligen ännu hur efter dess fullbordande en verklig folkvandring ägde rum ut till dess plats vid Slottsskogen. Alla ville se och beundra detta nya ståtliga hem, som de gamla fått i utbyte mot sin förturvarande, föräldrade försörjningsinrättning på Stampen. Denna institutions sällsamma förvandling från en understöds- och försörjningsinrättning till ett praktiskt, alla tidens krav motsvarande hem för ett 150-tal åldringar verkade snarast som en saga.

Mången har säkerligen redan glömt att sagans förverkligande till största delen möjliggjordes genom ett storartat anslag från Göteborgs Sparbank. Vid årsstämman 1890 beslöt nämligen bankens principaler att ställa sparbankens byggnadsfond för arbetarebostäder till förfogande för en nybyggnad åt den i nuvarande lungotskogen vid Stampgatan och Gårdavägen inhysta inrättningen under villkor att staden skulle lämna fri tomt mot det att staden fick övertaga den gamla tomt. Och ur detta beslut uppstod med tillhjälp av betydande enskilda donationer den ståtliga byggnad, som år 1896 högtidligen kunde invigas för sitt vackra ändamål.

Efter denna tidpunkt har det gått Göteborgs Ålderdomshem, som dess officiella namn numera till skillnad från andra ålderdomshem lyder, ungefär såsom Skriften vittnar, nämligen att "den som mycket har, honom skall mera varda givet". Donationer och gåvor ha strömmat in — i sanning, mycken allmänkärlek har mycket offrat för att göra levnadsaftonen så ljus och behaglig som möjligt för hemmets pensionärer.

Den mycket utbredda missuppfattningen, att inga andra gamla än de, som kunna köpa sig in för en ganska rund summa, vinna inträde å Göteborgs Ålderdomshem, skall i detta sammanhang först av alla rättas. Hemmet är en kommunal inrättning, företrädesvis avsedd för pauvres hontoux och trotjänare, och alla medellösa välfräjdade åldringar av dessa kategorier, som sedan längre tid tillbaka varit mantalsskrivna här i staden äga möjligheter att i tur och ordning och i mån av plats vinna inträde.

Hur ställer sig då det dagliga livet, frågar man sig, för en åldring som från privat miljö överflyttat till en institution som denna? Det egna hemmet, om än aldrig så ringa är ju likväl kärt, och skilsmässan från gamla avhållna ting känns. Men därvid ser man åldringens tillvaro i det egna hemmet enbart ur känslösynpunkt. Den har dock många an-

gen annan man kan tala med sina vänner om utan att förefalla dem som en idiot, allt detta som han med bibehållet anseende för förnuft kan skriva om endast därför att man vet att han är romanförfattare, allt detta som sprider misstänksamhet och köld mellan honom och hans hustru och som gör att han känner sig skamsen inför de hyggliga ungdomen som äro hans söner".

Verkligen ett ganska tragiskt öde! —::—

ALLT FÖR ALLA

I MODELLER.

**BÄST AV ALLA
I SLITSTYRKA**
äro
**VISKAFORS
GALOSCHER.**
SKANDINAVISKA GUMMIKIEBOLAGET, VISKAFORS
SVERIGES ÄLDSTA GUMMIFABRIK.

A.-B. FERD. LUNDQUIST & Co.

för alltid på lager alla

VISKAFORS

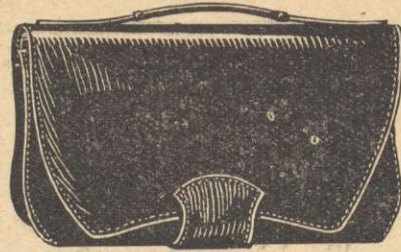
galoscher och bottiner till fabrikspriser.

Har Ni något

att sälja, köpa, hyra ut eller
byta, så annonsera det i
Göteborgs Morgonpost
Morgonens förnämsta annonsorgan

Söker Ni någon

tjänare, våning, plats eller
annat, så annonsera det i
Göteborgs Morgonpost
Göteborgs största morgontidning.

Nyheter i allt vad
som till branschen
hörer fördelaktigast i

John A. Gahms
Reseffektmagasin

KORSOGATAN 12

Vill Ni ha vackra
hållbara Gardiner

Bästa Fabrikat

Tangens Gardiner
platsens största sortering hos
A.-B. CARL JOHNSON
Kungstorget.

BLOMSTER- hälsningar över hela jorden.

Beställningar å blommor och besörjes kostnadsfritt under garanti för omsorgsfullt utförande å alla platser av

Vasa Blomsterhandel

GUSTAF EKMAN
Telefon 4314 — 10365. Telegr. Vasa.

Medlem av Föreningen för blomsterhandlingsförmedling samt de internationella organisationerna F. T. D. i U. S. A. samt B.-V. i Tyskland. 6000 medlemmar.

Säg det med Blommor!

MERKUR-TVÄLEN

är oöverträffad för tvätt av färgar, tyger med ömtåliga färger.

dra. De dagligen återkommande och för orkeslösheten så betungande sysslorna för alltings vidmakthållande, de enformiga måltiderna, som bli så intresselösa i ensamheten, kölden, bekymmerna för "hur det skall bli" — kort sagt allt detta, som i längden blir en dryg betalning för det lilla egna hemmet, om det alls kan upprätthållas. För hur många ensam åldring på detta stadium betyder ej intagandet på Ålderdomshemmet en lycka, som stillar mycken oro och gjuter en försonande och förmildrande glans över återstående dagar.

Här öppnar sig det trygga hemmet med värmen, det dukade bordet, den propra sängen, den allmänna vården. Inga bekymmer för medelöshet, för sjukdom, ingen fruktan för "hur det skall bli". Är det två åldriga makar, som samtidigt vinna inträde, förlora de ej därför varandra. De byta endast ut sitt kanske med stora umbäranden sammanhållna hem mot ett annat, där i ett slag alla bekymmer lyftas från deras skuldor. Så som hemmets alla övriga pensionärer få de dela ett rum och numera, om de så önska medföra egna nödvändiga möbler, en byrå med spegel, någon god stol, kära små minnen etc., dock ej sängar, men väl snygga sängkläder. Rummen äro medelstora och flertalet härligt belägna åt solsidan med den allra vackraste utsikt över den vackraste av parker — Slottsskogen. Och för måltiderna har man dessutom den stora magnifika gemensamma matsalen med tre väldiga långbord för inalles mer än 100 personer, varav två upptagas av de antal övervägande kvinnliga pensionärerna och det tredje av de manliga. Hit sammanringas till dagens olika måltider, som utgöras av vällingen klockan 8, frukosten med kaffe och smörgås klockan 9, middagen med två rätter mat klockan 1/2 2 samt eftermiddagskaffet och kvällens stående rätt havregrynsgröt och mjölk. Födan är riklig och välsmakande, god husmanskost i gammal god mening. Man erinrar en pensionärs, en av ett stort hushåll utsliten hustrus ord: "Tänk att få gå till dukat bord med ren serviett och ren duk och äta mat som man ej själv lagat — aldrig hade jag kunnat drömma om att få det så gott!"

Men även om de gemensamma måltiderna till fullo motsvara allt vad som till timlig näring behöves, sitter i varje människa och isynnerhet i varje f. d. husmor ett djupt rotat behov att ibland ställa till med något vid sidan av det fastslagna programmet.

Ålderdomshemmet byggdsherrn eller ledning ha i detta fall visat utomordentlig förståelse för den kvinnliga naturen i det att i en av korridorerna arrangerats ett pensionärernas eget kaffekök med fem små enlågiga gasspisar. Här få de, närhelst andan faller på, bereda den egna lilla kaffetären eller anordna inbördes små kaffebyråer, vilket naturligtvis äger sitt stora behag. Vid sjukdomsfall förflyttas pensionären från sitt rum till någon av sjuksalarna, varav 4, 2 större och 2 mindre finnas å den kvinnliga delen och 2 mindre å den manliga. Institutionen har sin egen läkare och därtill i personal för sjukvården 1 sjuksköterska, 1 mat-sköterska samt 4 sköterskebiträden. Det är sålunda väl beställt för alla eventualiteter.

Sysslomansbefattningen vid Ålderdomshemmet innehas av kamrer Arvid Ahlfors. Husmoder sedan 21 år tillbaka är fröken Eva Lekrantz, som med hjälp av 2 biträden i köket, 2 i tvätten och 4 i städningen sköter detta stora hushåll på sammanlagt 165 personer. Om man betänker att privatlivet varligen räknar med 1 husmor och en eller två biträden för kök och tvätt för 2—10 personers hushåll, ser man lätt att husmoderssysslan vid en sådan inrättning ställer stora anspråk vis å vis duglighet, intresse och ekonomisk förtänksamhet på sina innehavarinna.

Det är naturligtvis omöjligt för en institution, vars verksamhet till helhetens frömma måste läggas efter ett visst bestämt reglemente, att alltid undgå konflikter med individerna tycken och önskinningar. Att på ålders dagar bryta med somliga vanor, som blivit halva naturen, kostar

Offentliga nöjen.
Stora Teatern.
Söndag kl. 1.30 Billighetsmatiné:
KATARINA II.
Varje afton kl. 8:
LÄDERLAPPEN.

Lorensbergsteatern.
I dag kl. 1.30:
PRINCESSAN OCH HALFVA RIKET.
Saga av Margaretha Munthe.
Varje barn erhåller gratis en kaka choklad
av Marabou tillverkning.
Kl. 6 e. m.:
VI Å' ALLA LIKA
(till matinépriser).
Kl. 8.15:
Avskedsföreställning för teaterchef
Halldan Christensen
För sista gången:
HAN
SOM FAR ÖRFILARNE.
Onsdagen den 19 Premiär:
HJÄRTER ÄR TRUMF.
Lustspel av Felix Gändera.

Nya Teatern.
Söndag kl. 1.30: Billighetsmatiné:
BARKEN MARGARETA.
Varje afton kl. 8:
REGGIES BRÖLÖP.

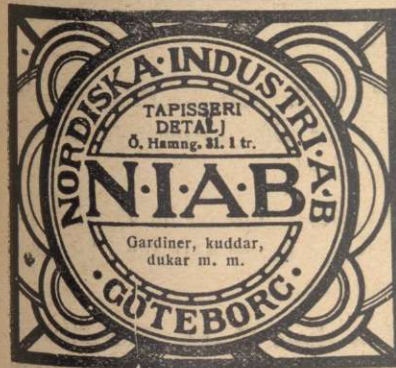
Lilla Teatern.
Söndag kl. 1.30 Matiné:
BRÖDERNA ÖSTERMANS HUSKORS.
Lördag och Söndag kl. 7 och 9:
Övriga dagar kl. 8:
JAG GIFTA MIG — ALDRIG!

för linneskåpet
Riktigaste urval i:
**Dukar, Servietter,
Toilette- och
Kökshanddukar,
Lakan och Örngott.**
Jämför priser och kvalitéer!
A/B Claes Öhlnäs
VÄVNADSHANDEL
KUNGSGATAN 33.

i somliga fall givetvis på. Men eftergifter i ett eller annat avseende är ju dock ingenting annat än vad varje människa måste underkasta sig, så snart hon förflyttar sig utom sitt eget hem. Från lyxhotellet ned till det enklaste pensionat gäller regeln om anpassning efter rådande seder och förordningar.

Ålderdomshemmets reglemente är icke svårt att följa. Ty liksom man

i den vackra byggnaden med dess härliga belägenhet kan utläsa mycken pietetsfull omvårdnad om de gamla väl, synes man i förordningarna främst hava tagit sikte på önskemålet att få dem sådana att de gamla kunna trivas med dem. Man har sin fulla frihet, tar emot besök, gör promenader, visiter, och — det bästa av allt — när söndagen kommer har man sin egen vackra kyrka med sin egen reserverade bänk under predikstolen om hörseln börjar svika. Tacksamma hjärtans mångfaldiga vittnesbörd ha även under tidernas lopp skapat en gloria kring Göteborgs Ålderdomshem — det fridfulla, sorgfria hemmets egen omiskänneliga nimbus.

Den lyckliga.

Hon går trottoaren framåt bland otaliga andra människor, vilka på ett för betraktaren underligt, nyckfullt och myrliknande sätt skynda om och förbi varandra, dyka ned i någon källarbutik, in eller ut genom saluhallarnas i oavbruten rörelse varande dörrar eller plötsligt störta över gatan till de "vilda" madamerna, som sälja ormbunksknippen, furukvaster och rönträdskvistar med klasar av frostbitna rödgula bär, eller rusa ut på torget där kälhuvuna spricka av välmåga i korgarne bredvid andra, där det lyser rött och vitt och grönt av morötter, palsternackor och sallad.

Det är, som ni förstår, på trottoaren vid Stora salutorget hon går, och det är torgdag. Hon deltar icke i den allmänna kamp för skafferiets fyllande som pågår, hon är av allt att döma resande på staden, hon är ute på promenad, och detta är en lika stor och fästlig upplevelse för henne, som det skulle vara för någon av oss att plötsligt som turist se sig försatt till hjärtat av en av världsmetropolerna.

Hon är klädd efter ett mod så gammalt, att ingen kan ange dess årtal men dock värdat om man därmed menar properhet och praktigt tyg. Hennes kjol är lång, hennes kappa kort, näende endast halvvägs ned på höfterna, insvängd i midjan och med en massa pösiga veck bak till. Denna urmodighet krönes av hatten, som tronar på hennes huvud och tydligen leder sin upprinnelse från den tid, då seklet ännu var ungt. Det är en sommarhatt, vars gulgröna halmflätor på ett uppseendeväckande sätt kontrastera mot den kulna novemberdagen. Dess djärvt utåt och uppåt svängda stora brätte dekoreras av en

»Fyrtorn, gamle vän, även du kan bli fager om du för varje dag med YvVtval dig tvage». Säljes överallt å 1 kr. Aktiebolaget YvV-Fabriken, Ystad.

Yppig blomsterduska, vars tygblommor för länge sedan förlorat färgen, men antagligen en gång varit både vackra och dyrbara.

Var och en som tanklöst och utan intresse kastade en blick på hennes person och på detta ansikte, som lätt överskuggas av den med tydlig omsorg påsatta hatten, skulle liknöt, kanske föraktligt karaktärisera henne som ett stackars gammalt åkerpöke.

Hon är gammal, hon är ful och ur vanlig synpunkt sett löjeväckande. Hon är som en ondskefullt uttänkt karrikatyr, klippt ur en hjärtlös skämttidning.

Men allt detta berör henne icke. Hon njuter med road, intelligent och intresserad blick människovimlet runt omkring, den imponerande storsstadsbilden, de väldiga byggnaderna, de praktiga parkanläggningarna, den ivriga köpenskap, som pågår överallt. Dessa intryck skall hon föra med sig hem till den avkrok av världen där hon bor som sagolika minnen för fantasien att leka med som märkliga ting att skildra för andra.

Hon är som sagt, gammal, ful, och löjligt klädd, men allt detta är utan betydelse. Det är antingen fullständigt fördolt för henne eller också bekymrar det henne icke. Hon är nöjd med sig själv och med sitt. Hon avundas ingen. Hon saknar varje anledning att göra nedstämmande jämförelser mellan sig och andra. Den uppmärksamme iakttaga-

ren avläser med lätthet detta ansikte som är glad förtjusning över den stund som är och en allmän tillfredsställelse med livet sådant det gestaltat sig.

Kanske rinner det denna iakttagare i minnet ett ord av den grekiske vise, Anaxagoras, som när någon vid ett tillfälle gjorde honom frågan vem som väl var den lyckligaste människan, svarade:

"Helt säkert ingen av dem du tänker på, långt snarare då en människa, vilken skulle synas dig vara en löjlig varelse".

Den fundersamma.

Efteråt.

Det regnade. Himlen var grå, rummen voro grå, allt såg slött, dött och utnött ut och själv hade jag försvärlat brätton.

Och mitt i brådskan och bedrövelsen kom mamsell Jansson.

Mamsell Jansson är ett slags familjevar — inom parentes det enda jag någonsin bekommit. Jag har känt henne så länge jag minns, och så länge jag minns har hon "lagat mat. Men ingen skall få mig att tro att hon någonsin själv smakat en enda bit av all den mat hon lagat, så sagolikt mager som hon är.

Nu bor hon på ett spisrum och lever på den lilla räst, hon aldrig i sitt liv ätit upp. Och ibland går hon till sina "fina fruor", och någon gång till sina mindre fina fröknar. Och var hon kommer betraktas hon som en levande gengångare från den otroligt avlägsna tid, då man ännu gav sjuhejdundrande kalas i familjerna och tog både vad man hava och icke hava kunde för att muntra upp livsens vandring.

Och nu stod hon som sagt i mina gråa rum — en kökets veteran, förtorkad till en mummies lätthet av flera decenniernas spiselhetta och utgången som från ett klädständer från August Blanchés dagar.

Jag blev icke glad. Och tyvärr har Skapelsen förvägrat mig ett av dessa avundvärda ansikten, som kunna le, medan själen gråter. Jag grät icke bokstavligen, men figurligt. Ty hela min jordevandring väl tycktes mig hänga på att jag nu, just nu, fick vara i fred för att fullborda vad jag påbörjat.

Men mamsell Jansson har för längesedan fullbordat sitt. Och jag visste att ingen fåvitsk oro skulle lyfta henne från den stol, varpå hon försänt sitt jordiska hölje.

Jag älskar kontempletionen, men endast då jag själv icke har brätton. Följaktligen var, jag kort och disträ i alla mina frågor och svar, och under dem alla låg en hemlig önskan: måtte hon förstå att jag inte har tid!

Och hon måtte ha förstått. Ty medan jag, under det mamsell Jansson drack den traditionella tretären, smått begagnade min rörliga tid till att leta reda på en bok, som borde stått i en av mina bokhyllor, men som naturligtvis, på grund av den ordning som i den skenbara ordningen härskar i mitt hus, återfanns i en gammal puff i garderoben, hade hon vid mitt återinträde fullbordat sin yttre habitus med hatt och kappa. Jag låtsade förvåning.

— Skall mamsell Jansson redan gå?

— Ja, jag får allt ge mig hem. Det låg resignation i stämman.

Jag protesterade icke. Och hon gick. Det var ju den bästa lösningen. Men märkvärdigt nog blev jag inte alls glad. Jag tyckte i stället att jag rivit upp något, som icke hela mitt återstående liv skulle räcka till att hela. Det satt en tagg och stack i mitt samvete! Varför hade jag varit så kort emot henne? Varför hade jag inte givit henne tillfälle att berätta, vad hon kanske hade på hjärtat?

Nu hade jag ju i alla fall ro. Jag satte mig vid skrivbordet, men skrev icke en rad. Mellan mig och papperet strävade i en rägnig och grå värld en gammal knotig och överflödigt kvinna, som jag underlätit att vara vänlig mot den korta stund livet bjöd mig tillfälle därtill.

Ragna Peters.

Den "nya" unga flickan.

Tor Hedberg och andra "äldre herrar" förstå henne icke.

Tor Hedbergs i dagarna å Svenska teatern framförda nya lustspel "Vad kvinnan vill", vari författaren i ministerdottern Dagmar Wallroth velat giva en teckning av den själv-säkra och fördomsfria unga flickan av i dag, har givit anledning till en stor debatt i Svenska Dagbladet. I den av tidningen utlysta enquäten ha en mängd svar strömmat in från landets mest kända kvinnliga pennor.

A.-B. **Herkules Skodon**
Kungsgatan 45. Telefon 1900.
Rikt urval. Billigaste priser

JOSEF GRIMMS
Damskråderi
Kungsgat. 9 c. Rekommenderas.
OBS! 1:sta klass arbete. Moderata priser.

I regel är kritiken nedslående för författaren. Man erkänner pjäsens stora underhållningsmöjligheter som fars, men vägrar bestämt att antaga Dagmar Wallroth såsom en typisk representant för den unga flickan av i dag, sådan vi se henne runt omkring oss överallt i samhällena. Man är elak nog att antyda att Tor Hedberg är för långt distanserad från den unga generationen att i sina försök av karaktärstolkning komma längre än till utanverken.

Gurli Linder skriver:
"Nu tror jag för min del inte att männen och kvinnorna av vår generation, ej ens de dramatiska författarna, kunna tränga till morgon av den unga generationens psyke. Vi äro för bundna av vår tids ideella ungdomstyp och av problemställningen i vår egen ungdom. Därför kan och vill Tor Hedberg inte heller släppa tron på den ofördärvade familjeflickan innerst inne, på "den fina flickan", trots fasonerna och jargongen. Han låter ungdomen ta munnen full om den primitiva vildheten och kvinnoovslustnaden, men han nämns inte låta varken motordocenten eller Dagmar ha ett uns av dem i kroppen".

Frida Stéenhoff frågar:
"Skall Dagmar i "Vad kvinnan vill", föreställa den moderna unga flickan? I statsministerkretsar? Ty någon tidstyp, gemensam för alla klasser och miljöer, kan väl svårigen tänkas? Dagmar är kantiig i sitt sätt, burdus i sitt tal och dygdig i sin vandel. Skall detta vara någonting särskilt "modernt"? Mig förefaller det inte så."

Friherrinnan Annie Åkerhielm begär fakta om den nya unga flickan i stället för reflexioner, om än al-

Brunmelerade, slitstarka Gosskostymer,
charmanta passningar

Ehetspris 35 kronor
Storlek från 12—16 år.

Berlin's
FISKTÖRGET

(Eftertryck förbjudes).
Lilith.
ROMAN
Av Florence Warden.
Auktoriserad översättning av
Margareta Hejkel.
29
— Talade han med er, frågade hon. Berättade han något om sig själv?
— Ja, svarade Mallory i en ton av förakt, han låtsade, som om han ville överlämna sig på nåd och onåd till mig.
— Och ni?
— Jag är kanske hård av mig, svarade Mallory långsamt. Men det är vissa svagheter, man kan tillgiva och andra, man icke kan förlåta. Som ni kanske vet, här herr Smith icke gjort något synnerligen gott intryck på mig.

Lilith föreföll icke sårad av anmärkningen.
— Men ni vill icke vara hård emot honom? För min skull, tillfogade hon sakta.
— Är ni verkligen lycklig? frågade han allvarligt.
Hon brast i gråt.
— Fråga mig icke, pina mig icke, snyftade hon. Gör endast vad jag bönfaller er om. Tala icke med sir George Paradine, om ni kan undgå det. Jag medger, att han vet något, men jag önskar icke att ni skall veta, vad det är.
Mallory gjorde en talande åtbörd.
— Jag kan naturligtvis icke avslå er bön, sade han stelt, men jag är rädd för att det är till skada för er själ.
Lilith räckte honom handen.
— Jag visste nog att jag kunde lita på er, sade hon tacksamt. Farväl!
Medan Lilith samtalande med doktor Mallory, hade fru Ames givit Simmonds ett obehagligt uppdrag. Dröjande gick tjänsteflickan ned i vardagsrummet, där herr Smith stod vid fönstret och rökte en cigarett.

Han såg nöjd och belåten ut, då han leende vände sig om mot den inträdande.
Den mottagliga Simmonds, vilkens hjärta för ögonblicket var delat mellan den gemytliga herr Smith och den ståtligare och manligare doktor Mallory tvekade länge, om hur hon skulle inleda sitt ärende.
— Ett härligt väder! En hänförande utsikt från fönstret här, sade den unge mannen appmuntrande.
— Ja, herr Smith.
Simmonds trädde ett steg närmare och fortsatte:
— Fru Ames har skickat mig hit för att säga, att om ni reser med halv ett-tåget, vill hon låta skjutsa er ned till stationen. Hon säger att det är det snabbaste tåget till London.
Leendet lämnade icke herr Smiths ansikte.
— Jag har icke tänkt att taga halv ett-tåget, svarade han lugnt. Säg fru Ames, att jag icke känner mig stark nog att resa i dag. Icke på långt när stark nog, tillfogade han med ett egendomligt småleende.

Simmonds gav honom ett häpet ögonkast.
— Det skall jag nog säga till henne, sir, sade hon och lämnade motvilligt rummet.
Hr Smiths blåa ögon följde rökens ringar på dess väg mot taket. Om det fanns någon människa i Old Courts gamla byggnad, för vilken framtiden hägrade ljus och löftesrik var det hr Smith.
Fru Ames blev tydligen icke det minsta överraskad över det svar han sänt henne.
— Han skall resa, sade hon kärvt. Simmonds, giv mig armen. Om han inte avlägsnar sig frivilligt, måste vi tvinga honom därtill.
— Men han är ju sjuk, invände kammarjungfrun.
— Ja, är det så säkert? Jag tror det inte, avbröt fru Ames henne och stödd på flickans arm begav hon sig ned för trappan.
Hr Smith tog emot sin värdinna leende och älskvärt.
— God morgon, fru Ames! Så vänligt av er att komma hit ner!
Det låg något på samma gång artigt och beskyddande i det sätt, var-

på han sköt fram en länstol åt henne och ordnade kuddarne omkring henne. — Tack för att ni ville ställa er vagn till mitt förfogande för resan till stationen, men säg, har ni något emot, att jag stannar kvar här ett par dagar? Jag är ännu rätt klen och den starka luften här gör mig så gott.
Fru Ames rynkade pannan, men det var tydligen att hans sätt och ord stämt henne något mildare.
— Jag vill ogärna vara hård, svarade hon, men om ni bara visste hur mycket skvaller det uppstår här kring varje främling —
Hr Smith avbröt henne med ett sorglöst skratt.
— Aek, låt dem prata, utbrast han. Det är väl ingenting farligt, om folk får veta, att jag skall gifta mig med er dotter. Om jag skall vara uppriktig, så har jag bestämt mig för att inte resa, förrän Lilith fastställt dagen för vårt bröllop.
Ett förskräckt utrop banade sig väg över fru Ames läppar. Det var tydligen, att denna förklaring i kammarjungfruns närvaro på förhand uttänkt av hr Smith och hade ett

bestämt syftemål. Den oväntade attacken syntes nästan beröva den gamla damen förmågan att tala — hon satt fullständigt förstelnad. Och under tiden iakttog Simmonds nyfiken den unge mannen.
— Har — har ni meddelat min dotter detta? frågade fru Ames slutligen.
— Inte ännu. Jag tyckte, att jag först borde tala med er.
— Jag — jag tycker inte om att saken forceras på detta sätt.
— Inte? sade hr Smith med en lätt underton av ironi. Men jag har långa förlovningar och vår har redan dragit ohyggligt ut på tiden.
— Det har ju varit förhållanden och omständigheter, stammade fru Ames.
— Ja visst, avbröt han henne lätt, men de existera ju inte längre. Antingen vill Lilith gifta sig med mig, och då är det bäst att få giftermålet undanstökat ju förr dess hällre. Eller också vill hon inte, och då så —
Nu var det fru Ames tur att avbryta honom.
— Naturligtvis kommer hon att hålla sitt ord, skyndade hon att säga.

